

Tricholoma acerbum

Räffelmusseron

Storsvampar, Basidiesvampar

EN
Starkt hotad (EN)
D

Klass: Agaricomycetes, **Ordning:** Agaricales, **Familj:** Tricholomataceae, **Släkte:** Tricholoma (musseroner), **Art:** Tricholoma acerbum - räffelmusseron (Bull.:Fr.) Quél. **Synonymer:** Agaricus acerbus Bull.:Fr., kantfårad musseron

Kännetecken

En stor och köttig musseron vars hatt normalt brukar vara 7–15 men stundom ända upp till 20 cm i diameter. Kanten är länge inrullad och på utvuxna exemplar är den ofta men inte alltid fårad eller räfflad. Hatten är slät eller fint flockig och ockragul till ljust läderbrun. Skivorna är smala och mycket täta, vita till gräddgula. Foten är kraftig, vanligen 4–8 cm lång och ända till 4 cm tjock och fint flockig. Köttet är vitt och fast med obetydlig lukt och bitter smak.

Utbredning och status

Arten har endast två kända lokaler i Sverige, bägge i Västergötland: Slävik i Alingsås kommun och nedanför Hunnebergs sydbrant i Väne-Åsaka, Trollhättans kommun. Rimligtvis bör den gå att finna på fler ställen (jfr Norge) men en så stor och iögonfallande art är troligen inte särskilt förbisedd och torde vara mycket sällsynt. I södra Norge (EN) är arten funnen på ca 25 lokaler men i Danmark (CR) finns bara några få fynd. Vitt utbredd i Europa men inte vanlig. I Mellaneuropa uppges den som sällsynt i Polen, vara hotad i Tyskland och ha minskat starkt i Nederländerna där den före 1950 var tämligen allmän men nu är nära utdöende. Arten är också känd från Nordamerika, Asien och Nordafrika.

Ekologi

Växer i lövskog på lerig och näringsrik mark. Den förefaller vara knuten till ek för mykorrhizabildning, åtminstone i Norden brukar ek omnämnas i de flesta lokalbeskrivningar. Det finns dock uppgifter om att den också växer med bok eller avenbok längre söderut i Europa. Arten sägs ofta vara kalkgynnad men de två svenska lokalerna ligger inte i kalkområden.

Hot

Miljön på de två kända växtplatserna är troligen stabil och veterligen finns inga akuta hot. Så vitt man vet finns det dock bara ett mycel på vardera lokalen och skogsskötsel eller andra ingrepp som förändrar miljön kan naturligtvis innebära att mycelen dör ut. Det är alltså viktigt att växtplatserna bevaras i befintligt skick. Ingen av lokalerna har något formellt skydd. Tyvärr saknas kännedom om den exakta växtplatsen vid Slävik.

Åtgärder

Försök bör göras att finna den exakta växtplatsen vid Slävik. Även lokalen vid Hunneberg behöver besökas för att utröna situationen där. Bägge lokalerna har i övrigt en rik svampflora som bör bibehållas med lämpliga åtgärder. Arten bör eftersökas på lämpliga ståndorter. Naturligtvis bör den gå att hitta på fler ställen där i så fall eventuella skyddsåtgärder bör vidtas.

Övrigt

Utländska namn: DA: Stor ridderhat. NO: Bittermusserong

Rödlistning i andra länder

Global rödlistning: VU A2c+3c+4c (2015)

Litteratur

Bas, C., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. & Vellinga, E.C. 1999. *Flora Agaricina Neerlandica* 4. 120-121.

Lange, J. 1936. *Flora Agaricina Danica* Pl. 18A (BILD)

Phillips, R. & Jacobsson, S. 1982. *Norstedts stora svampbok*. S. 40 (BILD)

Riva, A. 1988. *Tricholoma. Fungi Europaei* 3:527. Saronno. (BILD)

Vesterholt J. 2000 Usedvanlige danske svampefund.. Stor Ridderhat (*Tricholoma acerbum*). *Svampe* 41:37-38 (BILD).

Vesterholt, J. 2004: Danmarks *Svampe*. P. 205 (BILD)

Stridvall, L. & A. Stridvall 2012: Personlig hemsida, *Tricholoma acerbum*

[<http://www.stridvall.se/fungi/gallery/Tricholoma/NIKb2732>] BILD (Hämtad 2012-11-23)

MycoKey 2012: Hemsida, The species *Tricholoma acerbum*

[http://www.mycoskey.com/MycoKeySolidState/species/Tricholoma_acerbum.html] BILD (Hämtad 2012-11-23)

Författare

Stig Jacobsson 2012